

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	МУЗЕЄЗНАВСТВО
Викладач	ТУПЧІЄНКО Микола Петрович, кандидат історичних наук, доцентдоцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(066) 624-12-19
E-mail:	tupchy_mp@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom або Viber
Пререквізити	Потребує базових знань з історії України.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Музеєзнавство» є формування у здобувачів вищої освіти ґрунтовного уявлення про можливості, ефективність та перспективи використання отриманих знань з історії та теорії музейної справи, уміння здійснювати дослідницьку роботу щодо вивчення роботи музеїв різних рівнів, їх підрозділів, бути готовими до практичної участі в роботі музейних установ та їх підрозділів.

Основними завданнями є:

- з'ясувати статус музейної установи як соціокультурного інституту, що здійснює документування життя природи та суспільства шляхом формування фондів музейних предметів та експозиційної діяльності, що відповідають профілю музею;
- показати основні закономірності, етапи становлення і розвитку музеїв та музейної справи; акцентувати увагу на типології музеїв;
- охарактеризувати нормативно-правову базу діяльності музейних установ;
- застосовувати на практиці понятійний апарат і основи теорії музеєзнавства (теорія формування фондів, теорія експертизи цінності предметів музейного значення, теорія інформаційного пошуку,

теорія експедиційної роботи тощо);

- подати загальну характеристику сучасної мережі музейних установ України;
- розкрити принципи класифікації та обліку музейних предметів у музейних фондах;
- охарактеризувати довідковий апарат в музеях і шляхи його удосконалення;
- засвоїти основні принципи та вимоги побудови музейної експозиції

2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- термінологію з проблематики музеєзнавства;
- нормативно-правове регулювання діяльності музеїв України;
- історію виникнення музеїв та становлення музеєзнавства;
- вимоги до наповнення музейних фондів та збереження музейних предметів;
- основні принципи експозиційної роботи в музеях;
- основи науково—дослідної роботи в музеях.

уміти:

- чітко і логічно відтворювати базові знання з питань музеєзнавства;
- брати участь у дискусіях з питань музеєзнавчої проблематики, формулювати та відстоювати власну позицію з обговорюваних проблем;
- володіти категоріально-понятійним апаратом;
- вести пошукову роботу, а також здійснювати наукові дослідження з проблематики музеєзнавства;

набути соціальних навичок (soft skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в соціокультурному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотукаїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ; Положення про організацію вивчення вибіркоких навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія виникнення музеїв

Тема 1. Музеєзнавство як наукова дисципліна.

Тема 2. Колекціонування в античну добу і середньовіччі.

Тема 3. Виникнення музеїв.

Тема 4. Західноєвропейські музеї XVIII ст.

Тема 5. Приватні колекції польсько-литовських магнатів XVI – XVII ст.

Тема 6. Розвиток європейських музеїв в XIX ст.

Тема 7. Особливості виникнення і розвиток музеїв в країнах Америки, Австралії, Азії та Африки

Тема 8. Музеї світу в XX ст.

Змістовий модуль 2. Теоретичні засади музеєзнавства

Тема 9. Музей як соціокультурний інститут

Тема 10. Музей як науково-дослідницький заклад

Тема 11. Фонди музеїв

- Тема 12 Науково-фондова робота
 Тема 13 Музейна експозиційна робота
 Тема 14. Культурно-освітня діяльність музеїв
 Тема 15 Менеджмент і маркетинг в музейній справі

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною системою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Основна

1. Бабарицька В. К. Екскурсознавство і музеєзнавство : навч. посіб. К., 2007. 464 с.
2. Вайдахер Ф. Загальна музеєлогія. Посібник. Львів. 2005. 632 с.
3. Гайда Л.А. Шкільні музеї. 2-ге вид. Кіровоград. 2007.
4. Гайдай О. Музеєзнавство. Миколаїв. 2011. 212 с.
5. Мезенцева Г.Г. Музеї України. К. 1959. 179 с.
6. Мезенцева Г.Г. Музеєзнавство. К. 1980. 120 с.
7. Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Музеєзнавство: Навч. посібник. К. 2008. 428 с.
8. Салата О.О. Основи музеєзнавства: Навч. метод. посіб. Вінниця. 2015. 150 с.
9. Скрипник Г.А. Етнографічні музеї України. К., 1989. 301 с. URL: <https://surl.li/zgagjt>
10. Скус О.В. Основи історичного музеєзнавства. Навч. посіб. Умань. 2020. 242с.

Додаткова

11. Вайдахер Ф. Загальна музеєлогія / Переклад з німецької Х. Назаркевич, О.Лянг, В. Лозинського. Львів: Літопис, 2005. 632 с.
12. Горішевський, М. Ковалів, В. Мельник, С. Оришко Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв: посібник . Івано-Франківськ : Плай, 2005. 64 с.
13. Довжук І. В. Основи музеєзнавства : навч. посіб. Луганськ : СЛУ ім. В. Даля, 2008. 164 с.
14. Екскурсознавство і музеєзнавство : навчальний посібник / В. К. Бабарицька, А.Я. Короткова, О. Ю. Малиновська. К. : Альтерпрес, 2012. 444 с.
15. Карпов В.В. Дослідження місця соціології музейної справи у структурі музеєзнавства. П'ять Зарембівські читання. С.32-36.
16. Маньковська Р. Музеєлогія як наукова галузь: сучасний дискурс та проблема теоретичного інтегрування. URL: <https://surl.li/eezszy>
17. Тупчієнко М.П. Музеєзнавство: система обліку та наукової обробки документів. Методичні рекомендації. ЦНТУ. 2018. 19 с.
18. Руденко С.Б. Музей як технологія. Київ, 2021. 436 с.
19. Якубовський В. І. Музеєзнавство: Посібник для ВНЗ. Кам'янець-Подільський, 2012. 352 с.

Нормативно-правові акти.

20. Конституція України: Закон України від 28.06.1996р. № 30. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
21. Закон України Про музеї та музейну справу від 29.06.1995 №249/95-ВР. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_muzeji_ta_muzejnu_spravu.htm
22. Про затвердження Положення про Музейний фонд України: постанова Кабінету Міністрів України від 20.07.2000р. №1147/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2000-%D0%BF#Text>
23. Про затвердження Порядку проведення державної експертизи культурних цінностей та розмірів плати за її проведення: постанова КМ України від 26.08.2003р. №1343. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1343-2003-%D0%BF#Text>
24. Про Національний архівний фонд та архівні установи: Закон України від 4.12.1993р. № 3814-XII/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12#Text>
25. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08.06.2000р. № 1805-III. (Редакція від 31.10.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>

Інформаційні ресурси

26. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
27. <http://www.nbu.gov.ua/portal/libukr.html> – каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України
28. <http://www.nbu.gov.ua/portal/libweb.html> – каталог національних бібліотек країн світу
29. <http://www.nbu.gov.ua/portal/books.html> – каталог електронних бібліотек України
30. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> – енциклопедії та словники
31. <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/> – електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського.
32. <https://zakon.rada.gov.ua/> - Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України.